

Rex Stout

**Tapa kohe,
maks hiljem**

Tõlkija Taivo Varjo

 ELMATAR 2010

**Originaali pealkiri: Trio for Blunt Instruments
by Rex Stout**

Copyright
© 1964 by **Rex Stout**
© 2010 Taivo Varjo, tõlge eesti keelde
ÖÖLANE® on registreeritud kaubamärk

Toimetaja: Katre Talviste
Keeletoimetaja: Karin Kastehein
Kujundaja: Peeter Paasmäe
Küljendaja: Kalle Kivi

Väljaandja:
Kirjastus «Elmatar»
Viljandi mnt 11, Tartu
Telefon 740 9700
www.elmatar.ee

Trükk: OÜ Greif

ISBN 978-9949-435-63-0

VERI KÖNELEB

I. PEATÜKK

Enamik postist, mis tuuakse Lääne 35. tänaval asuvasse vanasse liivakivist majja, on loomulikult adresseeritud selle maja omanikule Nero Wolfe'ile, aga kuna ka mina elan ja töotan seal, siis sajast saadetisest umbes kaheksa kuni kümme on mõeldud mulle. Mul on kombeks jätta oma osa ootele, kuni ma olen Wolfe'ile saadetud kirjad avanud, läbi vaadanud ja tema lauale pannud, aga teinekord võtab uudishimu võimust. Nagu ka tol teisipäevahommikul, kui ma jõudsin ühe elegantse kreemikat värvi ümbrikuni, mis oli kirjutusmasina abil minule adresseeritud ja mille saatja aadress oli tumepruunilt ümbriku nurgale pressitud:

James Neville Vance
Horn Street 219
New York 12, New York

Ma polnud temast varem midagi kuulnud. Ümbrik polnud õhuke, sellesse oli topitud midagi pehmet. Nagu igähele, tuleb ka mulle mõnikord müügimeestelt kaubanäiteid, aga neid ei saadeta kallites, sissepressi-

tud aadressiga ümbrikutes. Nii ma löikasin selle lahti ja vaatasin, mis seal sees on. Tõmbasin välja ümbrikuga sama tooni kokkuvolditud paberilehe, millel oli samuti saatja nimi ja aadress ning trükimasinaga kirjutatud teade:

Archie Goodwin - hoidke see enda käes,
kuni te minust kuulete. JNV

See oli lips, kenasti kokku volditud, et ta ümbrikusse ära mahuks. Uurisin seda lähemalt – lips oli pikk ja kitsas, arvatavasti siidist. Põhitooniks oli ümbriku ja kirja-paberiga sarnanev kreemjasbeež, millel olid pruunid diagonaaljooned. Firmamärk oli Sutcliffe'i oma, järelikult oli materjaliks kindlasti siid ja hinnaks umbkaudu kakskümmend dollarit. Kuid ta oleks pidanud lipsu minule saatmise asemel hoopis puhastusse toimetama. Sellel oli laiema otsa poolel suur, kahetollise läbimõõduga plekk, mis oli umbes sama tooni pruun kui lipsu diagonaaltriibud, aga selle värv polnud elav ja särav, vaid hoopis tuhm ja surnud. Nuusutasin seda, aga ma pole mingi jahikoer. Olles varem nii siin kui seal vereplekke näinud, teadsin ma, et pleki värv oli just niisugune, samas pole selline teadmine mingi fenoolftaleiinist. Lipsu sahtlisse pistes ütlesin endale, et isegi kui too James Neville Vance lihunikuna töötab ja tavatseb sealjuures lipsu kanda, siis miks see minusse peaks puutuma. Sahtlit kinni lükates kehtasin õlgu.

Õlgu kehitada ongi kõige õigem, kui sulle saadetak-

se verine lips, aga ma pean tunnistama, et paari järgmise tunni jooksul ma tegin midagi, aga jätsin ka midagi tegemata. Ma nimelt helistasin Gazette'i, et Lon Cohenile üks küsimus esitada. Tema helistas tund hiljem tagasi ja ütles, et James Neville Vance on viiekümnendates eluaastates mees, kes omab endiselt kogu kinnisvara, mis tema isa talle pärandas, veedab oma talved endiselt Rivas ja on endiselt vallaline. Ning küsis, miks on sellele mehele eradetektiivivi vaja. Jätsin vastuse enda teada. Mis mul tegemata jäi, oli jalutuskäik. Kui meil ühtegi ülesannet käsil pole ja Wolfe'il pole mulle korraldusi, on mul saanud harjumuseks minna pärast hommikusi toimetusi välja jalgu sirutama ning vaadata linna, seal liikuvaid mehi ja eelkõige naisi. Kuid sel hommikul jätsin ma selle tegemata, kuna JNV võis läbi astuda või helistada. Olin enne täitsa siiralt õlgu kehitanud, aga ei saa ju terveks päevaks õlgu kehitada jääda.

Tegelikult oleksin ma võinud jalutama minna küll, sest telefon helises alles viisteist minutit pärast kella ühtheistkümmet, kui Wolfe oli oma kahetunniselt orhideesessioonilt põõningul asuvast kasvuhoonest alla tulnud. Ta oli pistnud oma kirjutuslaual olevasse vaasi ühe *Cymbidium Doris'e*, sättinud oma seitsmendiku tonni kaaluva keha mugavalt eritellimusel valmistatud hii-gelsuurde tugitooli ning silmitses kortsus kulmul ühe raamatu kaant, kui telefon helises ja ma vastu võtsin.

«Nero Wolfe'i kabinet, Archie Goodwin kõneleb.»

«Kas Archie Goodwin?»

Kolm inimest kümnest küsib alati nii. Mul on iga kord kiusatus öelda, et ei, hoopis vastavalt välja õpetatud koer, ja teada saada, mis edasi juhtub, kuid siis võidakse hoopis toru teises otsas klähvima hakata. Nii ütlesin ma: «Tema ise. Isiklikult.»

«Mina olen James Neville Vance. Kas te saite täna minult midagi postiga?»

Kõneleja ei suutnud nähtavasti otsustada, kas ta räägib falsetiga või lihtsalt piiksub, aga tema häälel olid mõlema helistiku halvimald omadused. «Jah, arvatavasti küll,» vastasin. «Teie ümbriku ja kirja.»

«Kas selle ka, mis seal ümbrikus veel sees oli?»

«Just nii.»

«Palun hävitage see. Pöletage see ära. Ma tahtsin... Aga see enam ei loe, mis ma tahtsin... Ma tegin vea. Pöletage see ära. Vabandan teie tülitamise pärast.»

Ta pani toru ära.

Panin samuti toru hargile ja pöörasin end toolil. Wolfe oli raamatu avanud ning luges nüüd tiitellehte, ees täpselt selline nägu nagu mehel, kes on just kokku saanud mõne väga ahvatleva neiuga.

«Kui ma tohiksin teid häirida,» ütlesin ma. «Kuna tänase postiga midagi pakilist ei tulnud, on mul ees üks asjatoimetus. Ma ei tea veel, kas isiklik või ametialane.» Võtsin sahtlist ümbriku, kirja ja lipsu, tõusin püsti ja andsin need Wolfe'ile. «Kui see plekk lipsul on veri, siis on minu teooria niisugune, et keegi pussitas James Neville Vance'i surnuks või laskis ta maha, sai laibast kenasti lahti, kuid ei teadnud, mida lipsuga peale haka-

ta. Nii saatis ta selle minule. Aga nüüd helistas mingi torupill ja ütles, et tema on James Neville Vance, et ta tegi vea, ja palus mul ära põletada selle, mis ta mulle kirjaga saatis. Nii et nähtavasti...»

«Torupill?»

«Mõtlesin seda, et ta hääli oli piiksuv. Nähtavasti ei saanud ta ise lipsu põletada, kuna tal polnud tikku, ning nüüd näitles ta mulle James Neville Vance'i, kellele kuulub – või kuulus – hulk kinnisvara. Minu kohustus kodaniku ja litsentseeritud eradetektiivina on paljastada ja häbimärgistada...»

«Fui. Mingi rabistav puupea.»

«Olgu. Ma lähen aeda seda põletama. Kindlasti see haiseb.»

Wolfe mühatas. «See ei pruugi olla veri.»

Noogutasin. «Aga kui see on vaid ketšup ja tubakamahl, siis võin ma talle öelda, kuidas pleki maha saab, ja küsida temalt selle eest kaks dollarit. Seegi oleks suurem summa, kui teie enam kui kuu ajaga teeninud olete.»

Veel üks mühatas. «Kus see Horn Street asub?»

«Village'is^{*}. Jala minnes pooletunnine käik. Ma polegi täna jalutanud.»

«Väga hea.» Wolfe avas uuesti raamatu.

^{*} mõeldud on Greenwich Village'it, kõrgema keskklassi eramurajoon Manhattani lääneosas – tlk